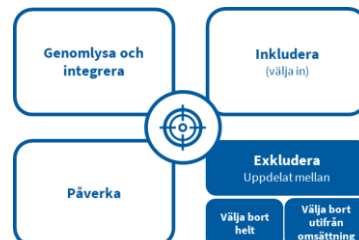

Exkluderingskriterier och lista per juni 2024

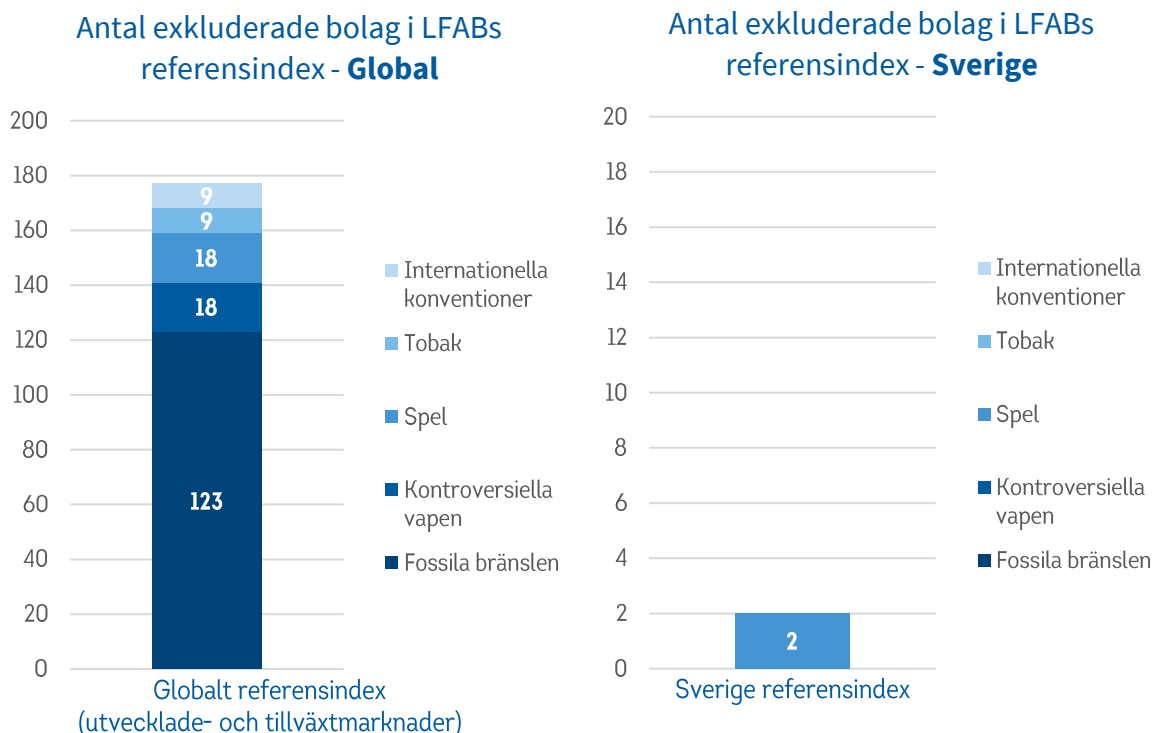
Länsförsäkringar AB (LFAB) tillämpar flertalet kompletterande ansvarsfulla investeringsstrategier som säkerställer att hållbarhetsfaktorer integreras i investeringsprocessen för egna portföljer och fonder (se figur, läs mer via [länk](#)). Syftet är att förbättra de långsiktiga avkastningsförutsättningarna i förvaltningen och samtidigt bidra till ett urval av FN:s globala mål samt motverka negativa konsekvenser för hållbar utveckling.

En av strategierna är **exkludering** och tillämpningen av hållbarhetsrelaterade exkluderingskriterier. Fastställda kriterier speglar prioriteringen av de huvudsakliga negativa konsekvenserna för hållbarhetsfaktorer som investeringsprocesserna beaktar. Kriterierna implementeras inom Länsförsäkringar AB av [Länsförsäkringar Livs Kapitalförvaltning](#) och [Länsförsäkringar Fondförvaltning](#) vid direktinvesteringar i aktier och företagsobligationer, samt statsobligationer.¹ Dessa investeringar är knutna till egna fonder och portföljer med liv- och sakförsäkringspremier.

Exkluderingskriterier och antal exkluderade bolag inom valda jämförelseindex²

Gällande kriterier och antal bolag som träffas i respektive referensindex presenteras i graferna.

Länsförsäkringar bedriver, som en del av strategin **påverkan**, dialoger med enskilda bolag som träffas, eller riskerar att träffas, av exkluderingskriterierna. Syftet med dialogerna är att förmedla förväntningar, förmå bolag vidta åtgärder samt att informera investeringsanalysen. Länsförsäkringar AB strävar även efter att externa förvaltare ska tillämpa likvärdiga exkluderings- och omställningskriterier.

¹ Länsförsäkringar Livs Kapitalförvaltning tillämpar även motsvarande exkluderingskriterier vid nyinvesteringar i illikvida fonder (typiskt benämnda "private equity" och "private lending" fonder).

² Även bolag utanför LFABs jämförelseindex genomlysas mot LFABs exkluderingskriterier, se sida 2.

Exkluderingskriteriernas utformning

I tabellen presenteras de gällande exkluderingskriterierna mot bolag, stater och jurisdiktioner. Kriterierna är antingen utformade utan en omsättningsgräns (ingen omsättning tillåts) eller med en specifik omsättningsgräns. Bolag och stater som träffas av kriterierna bedöms ge upphov till negativa konsekvenser för hållbar utveckling och motverka ett eller flera av FN:s globala mål. Länsförsäkringars ställningstaganden ger en fördjupning till kriterierna (se [länk](#)).

Exkluderingskriteriers fokus	Typ av kriterier och gräns för exkludering ³	Bedöms motverka FN:s globala mål nummer:
Allvarlig överträdelse av principer för ansvarsfullt företagande (främst FN Global Compacts och OECDs riktlinjer)	Välja bort helt	 Koppling till enskilt mål varierar per bolag
Fossila bränslen (förbränningskol samt olja och gas)	Välja bort utifrån omsättningsgräns <ul style="list-style-type: none"> • Utvinning och energiproduktion med förbränningskol >5% • Okonventionell utvinning av olja och gas >5% • Prospektering och konventionell utvinning av olja och gas >5% 	
Kontroversiella vapen	Välja bort helt	
Pornografi (produktion av pornografiskt material)	Välja bort helt	
Spel om pengar (avser både online och landbaserat spel)	Välja bort utifrån omsättningsgräns <ul style="list-style-type: none"> • Online-kasino >5% • Landbaserade kasinon >5% 	
Tobaksprodukter	Välja bort utifrån omsättningsgräns <ul style="list-style-type: none"> • Produktion av tobaksprodukter >5% 	
Mänskliga rättigheter, demokrati, korruption och skatt (appliceras på statsobligationer och noterade statskontrollerade bolag)	Välja bort helt	

Lista över exkluderade bolag och stater per juni 2024

På följande sidor listas de bolag som bedöms träffas av exkluderingskriterierna inom valda jämförelseindex (Global- och Sverige-index). Stater och statskontrollerade bolag redovisas oavsett indextillhörighet. En fullständig lista med identifierade bolag som träffas av kriterierna finns tillgänglig vid förfrågan, kontakta esg@lansforsakringar.se. Nytt och kompletterande analysunderlag integreras successivt och vid behov uppdateras bedömningarna av bolag och stater. Nya bolag, stater och jurisdiktioner som lagts till listan denna uppdatering per juni 2024 markeras med * nedan.

³ Enligt riktlinjerna från Fondbolagens Förening används gränsvärdet 5% av omsättningen för att definiera involvering i viss typ av verksamhet som uppfyller exkluderingskriteriet. Denna metod med gränsvärden används även regelbundet av leverantörer av hållbarhetsrelaterade data för att kategorisera ett bolags involvering i olika typer av verksamheter. Omsättningsgränsen avser omsättning från extern försäljning baserat på data som tillhandahålls av externa dataleverantörer.

Allvarlig överträdelse av principer för ansvarsfullt företagande

Länsförsäkringar AB direktinvesterar inte i bolag som bedöms överträda internationella principer för ansvarsfullt företagande, överenskommelser och underliggande konventioner (hållbarhetsnormer) där påverkansarbete med bolaget inte nått önskvärt resultat.

Länsförsäkringar AB genomlyser regelbundet egna portföljer och fonder för att identifiera eventuella bolag involverade i överträdelser. Genomlysningen omfattar:

- FN:s Global Compact principer för ansvarsfullt företagande (del av SFDRs PAI 1.10);
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag (del av SFDRs PAI 1.10);
- FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter; samt
- underliggande konventioner (se fullständig täckning i genomlysningen via [länk](#)).

Principerna för ansvarsfullt företagande berör bl.a. områdena miljöhänsyn, mänskliga rättigheter, arbetsförhållanden, samt anti-korruption. Följande bolag bedöms vara involverade i allvarliga överträdelser och är i nuläget exkluderade. Påverkansarbete kan fortgå med utvalda bolag.

- **China Northern Rare Earth (Group) High-Tech Co Ltd**
Koppling till miljöförstöring i samband med hantering av gruvavfall i Kina.
- **Enbridge Inc.**
Koppling till kränkning av urfolkens rättigheter i samband med byggnation av oljeledning i USA.
- **Inner Mongolia Baotou Steel Union Co. Ltd.**
Koppling till miljöförstöring i samband med hantering av gruvavfall i Kina.
- **Metallurgical Corporation of China Ltd.**
Koppling till miljöförstöring orsakad av gruvavfall i Papua Nya Guinea.
- **PetroChina Co Ltd.**
Koppling till kränkningar av mänskliga rättigheter i samband med oljeutvinning i konfliktländer, bl.a. Syrien.
- **Ratch Group Public Co. Ltd.**⁴
Koppling till kränkningar av mänskliga rättigheter i samband med kollaps av vattenkraftverk i Laos.
- **Tokyo Electric Power Company Holdings, Incorporated**
Koppling till bristande säkerhetsarbete vid kärnkraftverken i Fukushima, Japan.
- **Vale SA**
Koppling till återkommande olyckor med avfallsdammar från gruvproduktion i Brasilien.
- **Zijin Mining Group Co Ltd ***
Koppling till kränkningar av mänskliga rättigheter.

Fossila bränslen

Länsförsäkringar AB direktinvesterar inte i följande bolag verksamma inom fossila bränslen⁵:

- gruv- och kraftförsörjningsbolag vars omsättning från [förbränningskol](#) överstiger 5 procent, med undantag för bolag som uppfyller omställningskriterier⁶,
- energibolag vars omsättning från [prospektering och konventionell utvinning av olja och gas](#) överstiger 5 procent, med undantag för bolag som uppfyller omställningskriterier⁶,
- energibolag vars omsättning från [okonventionell utvinning av olja och gas](#) överstiger 5 procent,
- bolag, i förekommande fall, med betydande oljereserver och produktion där förutsättningarna för meningsfullt påverkansarbete med bolaget bedöms vara otillräckliga.

⁴ Bolaget är också uteslutet på grund av involvering i förbränningskol.

⁵ Omsättningssiffror för fossila bränslen baseras på information om bolagen från licensierad databas per april 2024.

⁶ Se detaljerad beskrivning av omställningskriterierna och separat lista över aktuella omställningsbolag ([länk](#)).

Avseende omställningskriterierna⁶ kan Länsförsäkringar AB överväga att behålla utvalda kraftförsörjnings- och energibolag om de bedöms vara i omställning. Bolagen utvärderas regelbundet mot omställningskriterier som täcker följande perspektiv: vetenskapligt baserade klimatmål och andra åtaganden mot Parisavtalet, agerande för att ställa om sin verksamhet, påvisa positiv utfall av sitt agerande (ex. sänkt CO₂-avtryck eller högre andel förnybar energi), samt prognos för utsläppsminskning över tid.

Följande bolag är i nuläget exkluderade och bedöms således inte uppfylla omställningskriterierna.

Förbränningskol – utvinning och/eller för energiproduktion (kraftförsörjning)

- **Aboitiz Equity Ventures, Inc.**
- **Aboitiz Power Corporation**
- **Adani Power Limited**
- **Adani Transmission Limited**
- **Adaro Energy Indonesia Tbk**
- **Alliant Energy Corporation**
- **Ameren Corporation**
- **Banpu Public Company Limited**
- **Bayan Resources Tbk PT**
- **Beijing Jingneng Power Co., Ltd.**
- **BHP Group Ltd**
- **China Coal Energy Company Limited**
- **China Power Intl Dev.**
- **China Resources Power Holdings Company Limited**
- **China Shenhua Energy Company Limited**
- **Citic**
- **CLP Holdings Limited**
- **CMS Energy Corporation**
- **Coal India Limited**
- **Datang International Power Generation Co., Ltd.**
- **Dominion Energy, Inc.**
- **DTE Energy Company**
- **Electricity Generating Public Company Limited**
- **Emera Incorporated**
- **Evergy, Inc.**
- **Exxaro Resources Limited**
- **FirstEnergy Corp.**
- **Formosa Chemicals & Fibre Corporation**
- **Formosa Petrochemical Corporation**
- **GD Power Development Co., Ltd**
- **Glencore plc**
- **Global Power Synergy Public Company Limited**
- **Guangdong Electric Power Development Co., Ltd. ***
- **Guangdong Investment Limited**
- **Guanghui Energy Co., Ltd.⁷**
- **Guangxi Guiguan Electric Powerco., Ltd.**
- **Guangzhou Development Group Incorporated**
- **Henan Shen Huo Coal Industry And Electricity Power Co.,Ltd.**
- **Huadian Power International Corporation Limited**
- **Huaibei Mining Holdings Co, Ltd.**
- **Huaneng Power International, Inc.**
- **Hubei Energy Group Co., Ltd.**
- **Inner Mongolia Dian Tou Energy Corporation Limited**
- **Inner Mongolia Junzheng Energy & Chemical Group Co., Ltd.**
- **Inner Mongolia Mengdian Huaneng Thermal Power Corporation Limited**
- **Inner Mongolia Yitai Coal Co.,Ltd**
- **Jardine Cycle & Carriage Ltd ***
- **Jiangsu Guoxin Corp. Ltd.**
- **Jindal Steel & Power Limited**
- **Jinneng Holding Shanxi Coal Industry Co.,Ltd.**
- **Jsw Energy Limited**
- **Manila Electric Company ***
- **Mitsui & Co., Ltd.**
- **Ningxia Baofeng Energy Group Co., Ltd.**
- **NiSource Inc.**
- **NTPC Limited**
- **Origin Energy Limited**

⁷ Company also excluded for involvement in conventional oli & gas

- **Pattinson (Washington H. Soul Pattinson and Company Limited)**
- **Pinnacle West Capital Corporation**
- **PPL Corporation**
- **PT Astra International Tbk**
- **Pt Bukit Asam Tbk**
- **Public Power Corp**
- **San Miguel Corporation**
- **Shaanxi Coal Industry Company Limited**
- **Shan Xi Huayang Group New Energy Co. Ltd.**
- **Shanghai Electric Power Co., Ltd.**
- **Shanxi Coal International Energy Group Co.,Ltd**
- **Shanxi Coking Coal Energy Group Co., Ltd.**
- **Shanxi Lu'an Environmental Energy Development Co., Ltd.**
- **Shenergy Company Limited**
- **Shenzhen Energy Investment Co.,Ltd.**
- **Southern Company (The)**
- **Tata Power Company Limited**
- **TBEA Co., Ltd. (Tebian Elec App A)**
- **Tenaga Nasional Berhad**
- **United Tractors Tbk**
- **WEC Energy Group, Inc.**
- **Wintime Energy Group**
- **Yancoal Australia Ltd**
- **Yankuang Energy Group Company Limited**
- **Zhejiang Zheneng Electric Power Co., Ltd.**

Olja och gas - okonventionell utvinning^{8 9}

- **APA Corporation**
- **Arc Resources Ltd**
- **Canadian Natural Resources Limited**
- **Cenovus Energy Inc.**
- **ConocoPhillips**
- **Coterra Energy Inc**
- **Devon Energy Corporation**
- **Diamondback Energy Inc**
- **EOG Resources Inc**
- **EQT Corporation**
- **Hess Corp**
- **Imperial Oil Limited**
- **Marathon Oil Corp**
- **Occidental Petroleum Corp**
- **Pioneer Natural Resources Co**
- **PTT Exploration and Production Public Company Limited**
- **Sinopec Oilfield Services Corp**
- **Suncor Energy Inc.**
- **Tourmaline Oil Corp**

⁸ Okonventionell olja och gas avser bolag involverade i utvinning av olja från oljesand, utvinning av skifferolja- och gas genom okonventionella metoder, s.k. "fracking", samt utvinning av gas från kol.

⁹ Samtliga bolag under denna rubrik, med undantag för *Teck Resources Limited* och *Sinopec Oilfield Services Corp*, träffas även av kriterierna för konventionell utvinning av olja och gas.

Olja och gas - prospektering och konventionell utvinning¹⁰

- **ADNOC Drilling Company P.J.S.C. ***
- **African Rainbow Minerals Limited ***
- **Aker BP ASA**
- **BP p.l.c.**
- **Chevron Corporation**
- **China Oilfield Services Limited**
- **China Petroleum & Chemical Corporation**
- **Ecopetrol S.A.**
- **Eni S.p.A.**
- **Exxon Mobil Corporation**
- **Galp Energia, SGPS, S.A.**
- **Inpex Corporation**
- **Oil and Natural Gas Corporation Limited**
- **OMV Aktiengesellschaft**
- **Petro Rio SA**
- **Petróleo Brasileiro S.A. – Petrobras ***
- **Repsol, S.A.**
- **Santos Limited**
- **Saudi Arabian Oil Co (Saudi Aramco)¹¹**
- **Shandong Xinchao Energy Corporation Limited**
- **Shell PLC**
- **Woodside Energy Group**

Kontroversiella vapen

Länsförsäkringar AB direktinvesterar inte i bolag som bedöms vara involverade i klusterbomber, anti-personella landminor, biologiska och kemiska vapen, inklusive vit fosfor och utarmat uran, samt kärnvapen. Följande bolag är i nuläget exkluderade.

- **Airbus group**
Koppling till kärnvapen.
- **BAE Systems PLC**
Koppling till kärnvapen och vit fosfor.
- **General Dynamics Corp**
Koppling till kärnvapen, utarmat uran och vit fosfor.
- **Honeywell International**
Koppling till kärnvapen.
- **Huntington Ingalls Industries, Inc.**
Koppling till kärnvapen.
- **ICL Group Ltd.**
Koppling till vit fosfor.
- **L3Harris Technologies, Inc.**
Koppling till vit fosfor.
- **Larsen & Toubro Limited**
Koppling till kärnvapen.
- **Leidos Holdings Inc**
Koppling till kärnvapen.
- **Leonardo S.p.a**
Koppling till kärnvapen.
- **Lockheed Martin Group**
Koppling till kärnvapen.
- **Norinco International Co.,ltd**
Koppling till klustervapen.
- **Northrop Grumman Corp**
Koppling till kärnvapen och utarmat uran.
- **Raytheon Technologies Corp.**
Koppling till kärnvapen.
- **Safran SA**
Koppling till kärnvapen.
- **Textron Inc.**
Koppling till kärnvapen.
- **Thales**
Koppling till kärnvapen och vit fosfor.
- **The Boeing Company**
Koppling till kärnvapen.

¹⁰ Prospektering och konventionell utvinning av olja och gas avser bolag som inom energisektorn tillhör under-sektorerna (GICS klassificering) ”integrated oil & gas”, ”oil & gas drilling”, ”oil & gas exploration & production”.

¹¹ Company excluded due to significant oil reserves and production in combination with an assessment that the conditions for meaningful engagement are insufficient.

Pornografi

Länsförsäkringar AB direktinvesterar inte i bolag med omsättning från produktion av pornografiskt material.

- *Inga bolag med denna typ av verksamhet har identifierats inom respektive jämförelseindex.*
-

Spel om pengar

Länsförsäkringar AB direktinvesterar inte i bolag vars omsättning från kommersiellt kasinospel online eller kommersiellt landbaserat spel på kasinon överstiger 5 procent.

Kommersiellt spel online

Exkluderingskriteriet omfattar bolag som är involverade i utveckling, drift, förvaltning och/eller marknadsföring av aktiviteter som omfattar spel om pengar på kasinon, spelautomater och/eller poker (motsvarande) online. Följande bolag är i nuläget exkluderade.

- **Entain PLC (tidigare GVC Holdings PLC)**
- **Evolution Gaming Group**
- **Kindred Group plc**
- **Konami Group Corporation**
- **Organisation of Football Prognostics (OPAP)**

Kommersiellt landbaserat spel

Exkluderingskriteriet omfattar bolag som bedriver landbaserad spelverksamhet och erbjuder spel om pengar på kasinon, spelautomater och/eller poker (motsvarande). Följande bolag är i nuläget exkluderade.

- **Alliance Global Group, Inc. ***
 - **Aristocrat Leisure Ltd**
 - **Caesars Entertainment Inc.**
 - **Galaxy Entertainment Group Limited**
 - **Genting Berhad**
 - **Genting Malaysia BHD**
 - **Genting Singapore Plc**
 - **Kangwon Land Corp.**
 - **Las Vegas Sands Corp.**
 - **MGM Resorts International.**
 - **Sands China Ltd.**
 - **Sega Sammy Holdings Inc.**
 - **Wynn Resorts Ltd.**
-

Tobak

Länsförsäkringar AB direktinvesterar inte i bolag vars omsättning från produktion av tobaksprodukter överstiger 5 procent. Följande bolag är i nuläget exkluderade.

- **Altria Group**
 - **British American Tobacco**
 - **Imperial Brands Plc**
 - **ITC Limited**
 - **Japan Tobacco Inc**
 - **KT&G Corp (Korea Tobacco & Ginseng Corp)**
 - **LT Group, Inc.**
 - **Philip Morris International**
 - **PT Gudang Garam Tbk**
-

Stater och jurisdiktioner samt statligt kontrollerade bolag

Länsförsäkringar AB direktinvesterar inte i statsobligationer från utvalda stater och jurisdiktioner av skäl som beskrivs nedan. Vidare görs inga direktinvesteringar i statligt kontrollerade noterade ryska bolag av ytterligare skäl som beskrivs nedan.

Om direktinvesteringar görs i statsobligationer är det som regel i svenska statsobligationer, statsobligationer från andra Europeiska länder eller USA.

Stater och jurisdiktioner utifrån mänskliga rättigheter, demokrati, och korruption

Exkluderingskriteriet omfattar stater som *sammantaget* bedöms vara auktoritära, icke fria, korrupta samt kränker mänskliga rättigheter. Stater med denna bedömning motverkar en hållbar utveckling och anses inte agera ansvarsfullt.

- **Afghanistan**
- **Belarus**
- **Burundi**
- **Demokratiska Republiken Kongo (DRC)**
- **Ekvatorialguinea**
- **Eritrea**
- **Haiti**
- **Iran**
- **Jemen**
- **Libyen**
- **Myanmar**
- **Nicaragua**
- **Nordkorea**
- **Republiken Kongo (Brazzaville)**
- **Ryssland**
- **Somalia**
- **Sudan**
- **Sydsudan**
- **Syrien**
- **Tchad**
- **Turkmenistan**
- **Venezuela**

Direktinvesteringar i hållbarhetsinriktade obligationer från utvecklingsbanker är inte föremål för dessa exkluderingskriterier, även i de fall där stater på listan ovan både kan vara mottagare av investeringar och/eller delägare i utvecklingsbanken. Förhållningssättet tar sin utgångspunkt i att medel från denna typ av obligationer ska vara öronmärkta till att främja en hållbar utveckling i landet.

Stater och jurisdiktioner utifrån skatt

Exkluderingskriteriet omfattar stater/jurisdiktioner som inte anses uppfylla grundläggande standarder för skatteförvaltning och för att inte motverka skatteflykt. Stater/jurisdiktioner med denna bedömning motverkar en hållbar utveckling och anses inte agera ansvarsfullt. En delmängd av staterna/jurisdiktionerna i listan nedan återfinns även på EUs förteckning över icke-samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet. EU:s förteckning uppdateras normalt halvårsvis.

- **Antigua och Barbuda ***
- **Amerikanska Jungfruöarna**
- **Amerikanska Samoa**
- **Anguilla**
- **Bahamas**
- **Belize ***
- **Brittiska Jungfruöarna**
- **Costa Rica**
- **Fiji**
- **Guam**
- **Palau**
- **Panama**
- **Ryssland**
- **Samoa**
- **Seychellerna**
- **Trinidad och Tobago**
- **Vanuatu**

Statligt kontrollerade noterade ryska bolag samt bolag som kontrolleras av ryska oligarker

Utifrån Rysslands militära invasion av Ukraina, brott mot folkrätten och kränkning av mänskliga rättigheter exkluderas noterade ryska bolag som kontrolleras, via majoritetsägande, av ryska staten och/eller regioner i Ryssland (ryska "subyekty federatsii"). Dessutom exkluderas enskilda noterade bolag som kontrolleras av ryska oligarker.

Exkludering av dessa ryska bolag påverkar enbart Länsförsäkringar Fondförvaltning då två av de egna fonderna har tillväxtmarknader som strategi.¹²

- **Aeroflot**
- **Alrosa**
- **Bashneft**
- **Evrax Plc Public Joint Stock Company Gazprom**
- **Gaz Capital S.A.**
- **Gaz Finance PLC**
- **Public Joint Stock Company Gazprom**
- **Public Joint Stock Company Gazprom Neft**
- **Public Joint Stock Company Inter RAO UES**
- **Public Joint Stock Company Lukoil**
- **Public Joint Stock Company Mining and Metallurgical Company Norilsk Nickel**
- **Public Joint Stock Company Rosneft Oil Company**
- **Public Joint Stock Company Tatneft**
- **Public Joint Stock Company Transneft**
- **Polymental International Plc**
- **RusHydro**
- **Rosseti, Public Joint Stock Company**
- **Rostelecom (Russia)**
- **Sberbank**
- **Sovcomflot**
- **Surgutneftegas Public Joint Stock Company**
- **United Aircraft Corporation**
- **United Company RUSAL**
- **VTB Bank**

¹² I LFs Tillväxtmarknadsfonder har bolag som bedöms kontrolleras av den ryska staten identifierats. Beslut om att exkludera bolagen har fattats. Länsförsäkringar Fondförvaltning har instruerat de externa förvaltarna av fonderna att sälja av bolagen med koppling till ryska staten så fort det är tillåtet och praktiskt möjligt.